

ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร (Agricultural Career Knowledge)

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา
จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567

ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร 21700-1002

หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ

กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567

เพียงเพ็ญ จ้ายเจริญ

ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร 21700-1002

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

เพียงเพ็ญ จำเริญ.

ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร (21700-1002).-- กรุงเทพฯ : แม็คเอดูเคชั่น, 2568.

212 หน้า.

1. อาชีพเกษตรกรรม. I. ชื่อเรื่อง.

630.2

ISBN 978-616-345-319-8

จัดทำโดย

 IMACEDUCATION

ผู้เขียน : เพียงเพ็ญ จำเริญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ : ดร.นุกูล แสงพันธุ์

การสั่งซื้อ : ส่งธนาณัติสั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว ในนาม บริษัท แม็คเอดูเคชั่น จำกัด
เลขที่ 9/99 อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

☎ : 0-2938-2022-7 FAX : 0-2938-2028

www.MACeducation.com

พิมพ์ครั้งที่ : 1

จำนวนที่พิมพ์ : 1,000 เล่ม

ราคาจำหน่าย : 145 บาท

ปีที่พิมพ์ : 2568

พิมพ์ที่ : บริษัท พี อาร์ คัลเลอร์พริ้นท์ จำกัด

(สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนั้นนอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร)

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567 เพื่อยกระดับ การศึกษาวิชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อุตสาหกรรม เป้าหมายในการพัฒนาประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ ความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งข้อเสนอจาก คณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (อ.กรอ.อศ.) โดยหลักสูตรดังกล่าว เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework: AQRF) มาตรฐานการศึกษาของชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน และมาตรฐานอื่น ๆ ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อมุ่งเน้น การเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัย ที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ตระหนักถึงภารกิจสำคัญในการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาระดับ อาชีวศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งไว้ จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการและผู้สอน ทั้งในระดับ อาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567 ในแต่ละสาขาวิชาเพื่อจัดทำสื่อการเรียนรู้ อันประกอบด้วย

1. **หนังสือเรียน** ที่จัดทำให้ตรงกับอ้างอิงมาตรฐาน ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะ รายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน และมาตรฐาน อื่น ๆ ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ

2. **แผนการจัดการเรียนรู้** ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนนำไปปรับให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนและจุดเน้นของสถานศึกษา

จุดเด่นของหนังสือเรียนชุดใหม่ มีดังนี้

1. นำเสนอในรูปแบบบทเรียน โดยในแต่ละบทเรียนมี ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน สมรรถนะประจำบทเรียน แนวคิดหลัก หัวข้อหลัก และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และใบเนื้อหาที่ง่ายต่อการเรียนรู้ แต่ยังคงไว้ซึ่งความเข้มข้นและ ทันสมัย ทั้งนี้เนื้อหาในหนังสือเรียนมุ่งเน้นให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) และการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

2. แทรกใบงานที่ออกแบบให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน สมรรถนะประจำบทเรียน และ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สำหรับการฝึกกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น การเรียนรู้จากโครงการ (Project-based Learning)

3. มีแบบทดสอบหลังเรียนในทุกๆ บทเรียน เพื่อประเมินผลหลังเรียนในแต่ละบทเรียน

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ขอขอบคุณสถานศึกษา ครู ณาจารย์ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่สนใจทุกท่าน ที่ให้ความไว้วางใจในสื่อการเรียนรู้ของบริษัท บริษัทหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสื่อการเรียนรู้ชุดนี้จะมีส่วนช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทัดเทียมระดับสากลต่อไป

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

รหัสวิชา 21700-1002

ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร ทฤษฎี 2 ชั่วโมง ปฏิบัติ - ชั่วโมง 2 หน่วยกิต

อ้างอิงมาตรฐาน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา

วิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming) มาตรฐานอาชีพเกษตร การตลาดและมาตรฐานสินค้าเกษตร องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร หลักการปฏิบัติตนในงานอาชีพเกษตร สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในงานอาชีพเกษตร

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. เข้าใจเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ธุรกิจทางการเกษตร การเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming) มาตรฐานอาชีพเกษตร การตลาดและมาตรฐานสินค้าเกษตร องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร หลักการปฏิบัติตนในงานอาชีพเกษตร สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในงานอาชีพเกษตร
2. มีเจตคติและกิริยาที่ดีต่องานอาชีพเกษตร ทำงานด้วยความรับผิดชอบ รอบคอบ ขยัน อดทน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตรและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนและงานอาชีพเกษตร

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและธุรกิจทางการเกษตร มาตรฐานอาชีพเกษตร องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร หลักการปฏิบัติตนในงานอาชีพเกษตร สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน
2. ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตรและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตน องค์กร และงานอาชีพเกษตร
3. ประยุกต์ใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพเกษตร

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับ ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming) มาตรฐานอาชีพเกษตร การตลาดและมาตรฐานสินค้าเกษตร องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร หลักการปฏิบัติตนในงานอาชีพเกษตร สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในงานอาชีพเกษตร

ตารางวิเคราะห์บทเรียนตามรายละเอียดของหลักสูตร

บทเรียน	อ้างอิงมาตรฐาน	ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา	จุดประสงค์รายวิชา			สมรรถนะรายวิชา			คำอธิบายรายวิชา	จำนวนชั่วโมง
			1	2	3	1	2	3		
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2
2. ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2
3. การเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming)	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4
4. มาตรฐานอาชีพเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
5. การตลาดและมาตรฐานสินค้าเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
6. องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4
7. หลักการปฏิบัติงานในงานอาชีพเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4
8. สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในงานอาชีพเกษตร	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4
ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้										2
รวมจำนวนชั่วโมง										36

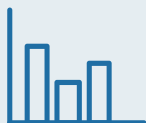
สารบัญ

	หน้า
บทเรียนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร	1
1.1 ความหมายของงานอาชีพเกษตร	3
1.2 ความสำคัญของงานอาชีพเกษตร	3
1.3 ลักษณะของงานอาชีพเกษตร	6
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 1	15
บทเรียนที่ 2 ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	18
2.1 ความหมายของห่วงโซ่คุณค่า	20
2.2 ความสำคัญของห่วงโซ่คุณค่า	20
2.3 กิจกรรมภายในองค์กรตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า	21
2.4 ห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจเกษตร	24
2.5 การบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ	26
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 2	34
บทเรียนที่ 3 การเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming)	37
3.1 ความหมายของการเกษตรสมัยใหม่	39
3.2 ความสำคัญของการเกษตรสมัยใหม่	39
3.3 หลักการทำเกษตรที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม	42
3.4 องค์ประกอบที่สำคัญในการทำฟาร์มอัจฉริยะ	44
3.5 Internet of Things สำหรับ Smart Farmer	45
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 3	59

บทเรียนที่ 4 มาตรฐานอาชีพเกษตร	63
4.1 การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ	65
4.2 ความหมายของคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมาตรฐานอาชีพ	77
4.3 ประโยชน์ของมาตรฐานอาชีพ	78
4.4 มาตรฐานอาชีพเกษตร	79
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 4	94
บทเรียนที่ 5 การตลาดและมาตรฐานสินค้าเกษตร	97
5.1 การตลาดเกษตร	99
5.2 ระบบการตลาด	99
5.3 วิธีการตลาด	100
5.4 ปัญหาพื้นฐานทางการตลาดสินค้าเกษตร	102
5.5 มาตรฐานสินค้าเกษตร	103
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 5	114
บทเรียนที่ 6 องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร	117
6.1 ความหมายและประเภทขององค์กรและสถาบัน	119
6.2 องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพเกษตร	121
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 6	146
บทเรียนที่ 7 หลักการปฏิบัติงานในงานอาชีพเกษตร	149
7.1 การเตรียมตัวเองเข้าสู่งานอาชีพ	151
7.2 การปฏิบัติงานในงานอาชีพที่เหมาะสม	153
7.3 พฤติกรรมในการทำงาน	155
7.4 มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน	157
7.5 ทักษะคิดและจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน	163
7.6 ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา	165
7.7 คุณธรรม จริยธรรมในการทำงานที่ผู้ประกอบการอาชีพควรปฏิบัติ	167
7.8 การพัฒนาตนเองในงานอาชีพ	170
7.9 จรรยาบรรณวิชาชีพเกษตร	174
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 7	182

บทเรียนที่ 8 สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในงานอาชีพเกษตร	186
8.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม	188
8.2 ประเภทของสิ่งแวดล้อม	188
8.3 ความปลอดภัยในงานอาชีพเกษตรกรรม	190
8.4 ความเสี่ยงและโรคจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	192
8.5 ความเสี่ยงและภัยพิบัติในงานอาชีพเกษตร	194
แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 8	201
บรรณานุกรม	204

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ งานอาชีพเกษตร

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน (Lesson Learning Outcomes)

เห็นความสำคัญของงานอาชีพเกษตรโดยบอกและนำเสนอความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของงานอาชีพเกษตร สามารถนำความรู้ ทักษะ ประสพการณ์จากการเรียนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานอาชีพเกษตรไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันหรืองานอาชีพ

สมรรถนะประจำบทเรียน (Competency)

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของงานอาชีพ เกษตร
2. มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตร
3. มีความขยันหมั่นเพียร

แนวคิดหลัก (Main Idea)

งานอาชีพเกษตรมีความสำคัญต่อประเทศไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเป็นพื้นฐานหลักในการสร้างเศรษฐกิจของประเทศมา ตั้งแต่สมัยโบราณ เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักในการผลิตอาหารและวัสดุพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต ในประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรมโดยผลผลิตจากการทำการเกษตรใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่ ในยุคปัจจุบันเกษตรกรรมยังคงมีบทบาทสำคัญในการผลิตอาหารเพื่อการบริโภคทั้ง ในประเทศและการส่งออก เช่น ข้าว ยางพารา และผลไม้ต่าง ๆ และยังเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปและการผลิตพลังงานจาก ชีวมวล ถึงแม้มีการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและบริการอื่น ๆ ขึ้นมา แต่เกษตรกรรมยังคงเป็นแหล่งหลักในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาชุมชนในหลายพื้นที่ของประเทศ

หัวข้อหลัก (Topics)

- 1.1 ความหมายของงานอาชีพเกษตร
- 1.2 ความสำคัญของงานอาชีพเกษตร
- 1.3 ลักษณะของงานอาชีพเกษตร

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)

1. บอกความหมายของงานอาชีพเกษตรได้
2. บอกและนำเสนอความสำคัญของงานอาชีพเกษตรได้
3. เขียนอธิบายลักษณะของงานอาชีพเกษตรได้
4. มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตร
5. มีกิริยาสุภาพงานอาชีพเกษตร
6. สืบค้นข้อมูลและระดมสมองวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ด้วยความรับผิดชอบ

การเกษตร หมายถึง การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต โดยมนุษย์มีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรม (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567)

การศึกษาเกี่ยวกับงานอาชีพเกษตรอันดับแรกต้องรู้ความหมาย ความสำคัญของงานอาชีพเกษตร และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานอาชีพเกษตรเพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตร อาชีพเกษตรมีความเสี่ยงหลายประการ เช่น ความผันผวนทางด้านราคาของพืชผลและต้นทุนการผลิต และความไม่แน่นอนของสภาวะอากาศและภัยพิบัติต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความผันผวนของปริมาณการผลิตตามมา การเกษตรมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากสินค้าเกษตรเป็นสำคัญ และการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และแรงงานจำนวนร้อยละ 46 ของทั้งโลกอยู่ภาคเกษตร งานอาชีพเกษตรแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการเกษตรแบบผสมผสาน อย่างไรก็ตาม ผลผลิตทางการเกษตรก็ถือเป็นสินค้าส่งออกหลักที่ทำรายได้ให้กับประเทศ คนรุ่นใหม่ที่ทำอาชีพเกษตรต้องมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีร่วมกับทักษะทางการตลาด ทักษะการออกแบบ การสื่อสาร ทำให้ผลิตภัณฑ์และรูปแบบการทำเกษตรกรรมเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

รูปที่ 1.1 ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก
(ที่มา : <https://pixabay.com>)

1.1 ความหมายของงานอาชีพเกษตร

งานอาชีพเกษตร หมายถึง การทำงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และการประมง เพื่อผลิตอาหาร วัตถุดิบ เส้นใยธรรมชาติ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งการอุปโภคและบริโภคหรือจำหน่ายให้เกิดรายได้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์

1.2 ความสำคัญของงานอาชีพเกษตร

ประเทศไทยมีเกษตรกรรมเป็นรากฐานสำคัญมาตั้งแต่อดีตด้วยสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทำให้บ้านเรามีความเหมาะสมที่จะทำการเพาะปลูกต่าง ๆ คนไทยจึงนิยมทำการเกษตรมาแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ผลผลิตทางการเกษตรก็ถือเป็นสินค้าส่งออกหลักที่ทำรายได้ให้กับประเทศมากมาย การผลิตสินค้าเกษตรทั้งพืชและสัตว์นั้นสามารถนำไปแปรรูปเป็นอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภค อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าทางสินค้าและส่งออกจำหน่ายเป็นสินค้าส่งออก หรืออาจกล่าวได้ว่า การเกษตรมีความสำคัญต่อประเทศและนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้จะสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรและครัวเรือนธุรกิจแล้วยังสร้างรายได้ให้กับประเทศด้วย (จิรวรรณ และวิเชียร, 2559) โดยทุกสาขาการผลิต ได้แก่ สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ ยังคงขยายตัวได้ ส่งผลให้การส่งออกสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การดำเนินนโยบายด้านการเกษตรต่าง ๆ ของภาครัฐ เช่น การลดต้นทุนการผลิต ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เขตเกษตรเศรษฐกิจ (zoning) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จะช่วยสนับสนุนให้การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากขึ้น

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 0.3 เมื่อเทียบกับปี 2565 โดยสาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ 4.7, 2.2, 0.6 และ 2.5 ตามลำดับ ขณะที่สาขาพืช หดตัวร้อยละ 1.3 ปัจจัยบวกที่มีผลต่อภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ ในช่วงครึ่งแรกของปี 2566 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญและในแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำประมง รวมถึงสภาพอากาศโดยทั่วไปที่เอื้ออำนวยทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูก และทำการผลิตมากขึ้น ราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดในช่วงปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรเพิ่มการผลิตและมีการบำรุงดูแลรักษามากขึ้น รวมทั้งการบริหารจัดการฟาร์มปศุสัตว์และประมงที่ดี มีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง ทำให้สถานการณ์การผลิตสินค้าปศุสัตว์และประมง

ปรับตัวดีขึ้น เศรษฐกิจไทยปรับตัวดีขึ้นจากภาคบริการและภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ต่อเนื่อง ทำให้ภาคการผลิตและการค้าปรับตัวดีขึ้น มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ประชาชนมีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายได้มากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น ประกอบกับประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรรายใหญ่ของโลกอย่างอินเดียประสบภัยธรรมชาติที่รุนแรงทำให้ผลผลิตสินค้าเกษตรเสียหาย และมีความกังวลว่าปริมาณผลผลิตจะไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ จึงมีการจำกัดหรือระงับการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์บางชนิด อาทิ ข้าว น้ำตาล ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความต้องการนำเข้าสินค้าเกษตรจากไทยเพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยลบที่มีผลต่อภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ สภาพอากาศที่แปรปรวนและการเข้าสู่ปรากฏการณ์เอลนีโญ ประเทศไทยประสบปัญหาฝนตกหนักและลมแรง ทำให้ดอกและผลอ่อนของทุเรียนร่วงหล่นเสียหาย ช่วงปลายปีเกิดภาวะแห้งแล้งและฝนทิ้งช่วง ทำให้ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ ลดลง ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและความสมบูรณ์ของพืชหลายชนิด อาทิ ข้าว สับปะรด-โรงงาน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และลำไย ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิดยังอยู่ในระดับสูง ทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี และวัตถุดิบอาหารสัตว์ ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการปรับลด/ปรับเปลี่ยนการใช้ปุ๋ยและอาหารสัตว์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าชะลอตัว และภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้นในหลายประเทศ ทำให้กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยืดเยื้อ สงครามการสู้รบระหว่างอิสราเอลและฮามาส และการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโลกและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวช้า (กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร, 2566)

ดังนั้นคนรุ่นใหม่ที่ทำอาชีพเกษตรกรต้องศึกษาข้อมูลอย่างรอบคอบและมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีร่วมกับทักษะทางการตลาด ทักษะการออกแบบ การสื่อสาร ฯลฯ ทำให้ผลิตภัณฑ์และรูปแบบการทำเกษตรกรรมเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตการทำเกษตรเพื่อยังชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อรายได้ แต่ปัจจุบันการทำเกษตรเพื่อรายได้ เพื่อสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน เพื่อสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจพอเพียง งานอาชีพเกษตรจึงมีความสำคัญความแตกต่างในด้านของผู้รับประโยชน์ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567) มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ความสำคัญต่อเกษตรกร ได้แก่

1. เป็นอาชีพช่วยสร้างรายได้
2. เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า
3. เพื่อยังชีพ
4. สร้างคุณค่าให้แก่ตัวเอง
5. มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.2.2 ความสำคัญต่อชุมชน ได้แก่

1. ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนหรือสังคม หากสมาชิกแต่ละครอบครัวประกอบอาชีพที่สุจริตถูกต้องตามกฎหมาย มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ ก็จะส่งผลทำให้ชุมชนมีคุณภาพ
2. ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจของชุมชนเจริญรุ่งเรืองสามารถพึ่งพาตนเองได้

1.2.3 ความสำคัญต่อรัฐบาล ได้แก่

1. เพื่อการส่งออก สร้างรายได้ให้กับประเทศ
2. เพื่อการมีงานทำ
3. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1.2.4 ความสำคัญต่อภาคเอกชน ได้แก่

1. มีวัตถุดิบที่ใช้ในโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร
2. ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอีกมากมาย เช่น ธุรกิจการขายวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ปุ๋ยสารเคมีทางการเกษตร เครื่องจักรทางการเกษตรชนิดต่าง ๆ
3. การผลิตพืชยังก่อให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมแช่แข็ง อุตสาหกรรมห้องเย็น โรงงานอุตสาหกรรมผลิตน้ำมันปาล์ม โรงงานผลิตอาหารกระป๋อง โรงงานผลิตขอสมะเชื้อเทศ และโรงงานผลิตน้ำมันถั่วเหลือง

1.2.5 เป็นฐานของอาชีพอื่น ๆ เช่น พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม คมนาคม และขนส่ง เมื่อประชาชนมีการประกอบอาชีพ มีรายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ทำให้อัตราการว่างงานลดน้อยลง ย่อมเป็นการแก้ไขปัญหาสังคมให้กับรัฐบาล สภาพสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดี มีการใช้ทรัพยากรภายในชุมชน รายได้เกิดการหมุนเวียน ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก้าวหน้า ผลจากการที่ประชาชนประกอบอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ ชุมชนมีความเข้มแข็ง และข้าราชการให้แก่วัสดุเพื่อรัฐจะได้นำไปพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างถนน สะพาน เขื่อน โรงไฟฟ้า การประกอบอาชีพของประชาชนในประเทศจึงเป็นการช่วยพัฒนาประเทศชาติได้อีกทางหนึ่ง และผลผลิตทางการเกษตรส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อนำเงินตราจากต่างประเทศมาเป็นรายได้ของแผ่นดิน ทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่เป็นแหล่งผลิตอาหารรายใหญ่แห่งหนึ่งของโลก

1.2.6 เป็นแหล่งสันตนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นำรายได้เข้าประเทศไทยได้เป็นอย่างมาก และชุมชนมีรายได้จากการส่งเสริมไทยเที่ยวไทยอีกด้วย เช่น วนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ภูกระดึง หุบแก่งหลวง เขาค้อ ดอยอินทนนท์

1.2.7 ช่วยรักษาสภาพแวดล้อมและสภาพสมดุลของธรรมชาติ เพราะการผลิตพืชมีส่วนช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์ สภาพแวดล้อมร่มรื่น จัดภูมิทัศน์ให้สวยงาม นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ ที่เป็นภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมฉับพลัน ช่วยลดความรุนแรงของกระแสน้ำ และยังช่วยทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล รวมทั้งลดปัญหาภาวะโลกร้อนได้เป็นอย่างดี

1.3 ลักษณะของงานอาชีพเกษตร

เกษตรกรเป็นอาชีพที่อิสระและเลือกทำงานได้หลากหลายตามความรู้ความถนัดและสภาพพื้นที่ของตน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตมาสำหรับบริโภคหรือจำหน่ายเป็นรายได้เลี้ยงชีพ ผลผลิตที่ได้นั้นมาจากทั้งพืชและสัตว์ อาจมีการนำไปแปรรูปก่อนส่งขายเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค หรือจะส่งเป็นสินค้าตั้งต้นแบบยังไม่แปรรูปก็ได้ เกษตรกรรมนั้นถือเป็นการผลิตขั้นปฐมภูมิที่ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติโดยตรง และเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของประเทศไทย ผู้ที่ประกอบกิจการส่วนตัวอาจได้ทำงานหลายอย่างพร้อมกัน นอกเหนือจากการทำเกษตร เช่น การออกแบบพื้นที่ การวางระบบน้ำและไฟ การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ การคิดแผนการตลาด การออกแบบสื่อสาร งานบริการอื่น ๆ งานอาชีพเกษตรแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.3.1 การปลูกพืช แบ่งเป็นพืชสวน พืชไร่

1. **พืชสวน** หมายถึง พืชที่ปลูกในเนื้อที่น้อยสามารถให้ผลตอบแทนสูง เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัว และไม้ผล

2. **พืชไร่** หมายถึง พืชที่ปลูกใช้เนื้อที่มาก มีการเจริญเติบโตเร็วไม่ต้องการดูแลรักษามาก

รูปที่ 1.2 แปลงปลูกผัก
(ที่มา : เพ็ญเพ็ญ จ้ายเจริญ)

1.3.2 **การเลี้ยงสัตว์** ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ว่าตามชนบทจะประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และมักเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปด้วย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. เพื่อเป็นอาหารไว้ใช้บริโภค
2. เพื่อไว้ใช้แรงงาน
3. เพื่อประกอบอาชีพ

4. เพื่อเสริมรายได้
5. เพื่อความสวยงามและผลิตเพลิน
6. เพื่อใช้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทำเครื่องนุ่งห่ม ของใช้ และยารักษาโรค
7. เพื่อใช้ประโยชน์ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์หรือทางการแพทย์

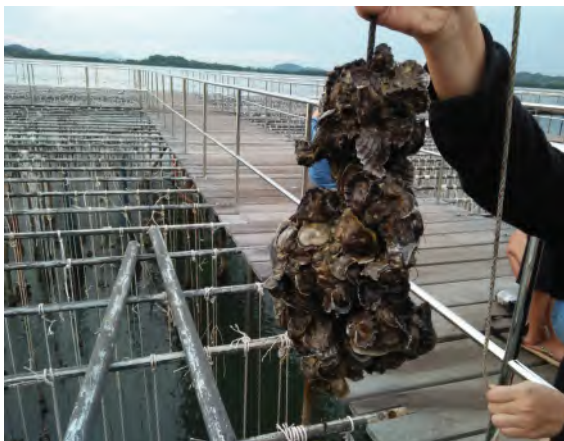
รูปที่ 1.3 บ่อการเลี้ยงกบ
(ที่มา : เพ็ญเพ็ญ จ้ายเจริญ)

รูปที่ 1.4 การจับปลาจากบ่อเลี้ยง
(ที่มา : เพ็ญเพ็ญ จ้ายเจริญ)

1.3.3 การประมง การทำประมงเป็นการเกษตรเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงและการจับสัตว์น้ำทุกชนิด ซึ่งการประมงมี 3 ประเภท ดังนี้

1. การทำประมงน้ำจืด
2. การทำประมงน้ำเค็ม
3. การทำประมงน้ำกร่อย

รูปที่ 1.5 การเลี้ยงหอยนางรม
(ที่มา : เพ็ญเพ็ญ จ้ายเจริญ)

รูปที่ 1.6 อาชีพการจำหน่ายอาหารทะเล
(ที่มา : เพ็ญเพ็ญ จ้ายเจริญ)

1.3.4 การเกษตรแบบผสมผสาน เป็นการจ้ดระบบกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง ให้มีการผสมผสานและเกื้อกูลในการผลิตซึ่งกันและกัน เช่น

1. เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ การเกษตรที่มีหลักในการแก้ไขปัญหาจากการปลูกพืช และความเป็นอยู่ของเกษตรกรโดยเน้นในเรื่องการจัดสรรที่ดินโดยแบ่งเป็นส่วนๆ ในอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 ได้แก่ พื้นที่ขุดสระเก็บกักน้ำ ปลูกข้าว ไม้ผลไม้ยืนต้น และสร้างสิ่งปลูกสร้าง เช่น ที่อยู่อาศัย โรงเรือน เลี้ยงสัตว์ ฉาง

2. การเกษตรแบบยังชีพ คือ การเพาะปลูกแบบดั้งเดิมแบบหนึ่งโดยการปลูกพืชใช้กินเป็นอาหารภายในครอบครัว

3. การเกษตรธรรมชาติ คือ การเกษตรแบบที่กลับไปหาธรรมชาติหรือการเกษตรแบบฟื้นฟูธรรมชาติให้กลับมาดั้งเดิม

4. การเกษตรแบบยั่งยืน คือ การเกษตรที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อรักษาคุณภาพทางธรรมชาติและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 1.7 แปลงเกษตรแบบยังชีพ
(ที่มา : เพ็ญเพ็ญ จ้ายเจริญ)

ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรมีหลายขั้นตอน เริ่มจากการวางแผนการทำงาน สํารวจสภาพพื้นที่ สภาพแวดล้อม ว่าเหมาะสมจะทำอะไร สภาพดิน สภาพอากาศ มีตลาดรองรับผลผลิตในพื้นที่หรือไม่ รวมถึงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ หรือจากผู้มีประสบการณ์ ติดต่อช่องทางการขาย

การทำตลาด สถานที่รองรับสินค้า ออกแบบและปรับพื้นที่ให้เหมาะสม กิจกรรมในแต่ละวันนั้นจะมีความยืดหยุ่นค่อนข้างมาก บางครั้งอาจไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้จากปัจจัยธรรมชาติต่าง ๆ แผนการทำงานในแต่ละวันจึงสามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างอิสระ เช่น วันไหนฝนตกก็อาจไม่จำเป็นต้องรดน้ำพืช ต้องใช้การสังเกตและใส่ใจในการดูแลสิ่งมีชีวิต ควรทำความรู้จักผู้กลุ่มสัมพันธ์กับผู้ที่ต้องติดต่อค้าขายด้วยเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้าแม่ค้าในตลาด หรือร้านอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ หมั่นติดตามข่าวสารรอบตัว และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้ทัน่วงที รวมถึงการนำวิทยาการใหม่ ๆ มาเรียนรู้และประยุกต์ใช้กับงานอยู่เสมอ ตลอดจนมีหลักการพื้นฐานในการสังเกตพัฒนาให้เกิดผลงานสร้างสรรค์เหมาะสมกับระบบนิเวศที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ คำนึงกับเวลาและการลงทุน

ข้อจำกัดของอาชีพ ต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมและสภาพดินฟ้าอากาศค่อนข้างมาก บางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตทั้งหมด ความเสี่ยงในการหาตลาดหรือแหล่งกระจายสินค้าไม่ได้ เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับคนที่มีความกระตือรือร้นไม่อยู่นิ่ง

ทักษะที่ควรมี ได้แก่ ทักษะทางด้านการเกษตรคือความเข้าใจในการดูแลพืชสวน พืชไร่ สัตว์เลี้ยง และจัดการผลผลิตต่าง ๆ ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการคำนวณและประเมินสถานการณ์เรื่องผลผลิตพื้นที่ทางการเกษตรต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ที่แม่นยำ ทักษะด้านเครื่องกล เพราะเครื่องมือทางการเกษตรเหล่านี้เป็นอุปกรณ์สำคัญที่จะช่วยสร้างผลผลิต ควรรู้จักและเข้าใจวิธีการใช้งาน การรักษา และซ่อมบำรุง ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง เพื่อสั่งงานคนงานและสร้างความเข้าใจให้กลุ่มคนที่ต้องทำงานด้วยทักษะการบริหารจัดการเวลา การวางแผน การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์

ภาพรวม ปี 2566 ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเป็นมูลค่า 1.69 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.3 ของมูลค่าการส่งออกรวมทั้งประเทศ โดยรายการสินค้าเกษตรที่ส่งออกคิดเป็นร้อยละ 9.4 ได้แก่ ผลไม้ ข้าว ไข่ไก่ มั่นสำปะหลัง และยางพารา และสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรคิดเป็นร้อยละ 7.9 ได้แก่ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป น้ำตาลทราย อาหารสัตว์เลี้ยง ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูป และเครื่องดื่ม การขยายตัวของสินค้าเกษตรร้อยละ 0.2 สินค้าเกษตรที่มีการขยายตัวสูงสุด ได้แก่ ไข่ไก่สด ข้าว ผลไม้ เนื้อและส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ที่บริโภคได้ และกุ้ง ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรหดตัวร้อยละ 1.7

ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และอินโดนีเซีย (กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าเกษตร, 2566) สินค้าเกษตรส่งออกของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities) หรือมีการแปรรูปขั้นต้นเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องเร่งส่งเสริมและผลักดันให้ไทยส่งออกสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้น อาทิ อาหารแห่งอนาคต สินค้าเกษตรอินทรีย์แปรรูป และสารสกัดจากผลผลิตการเกษตรเพื่อที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ และกระจายรายได้สู่เกษตรกร ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันสนับสนุนให้เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการนำผลการวิจัยและเทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน (กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าเกษตร, 2566) อย่างไรก็ตาม ภาพรวมปี 2565 ดุลการค้าของประเทศไทยขาดดุล 6.3 แสนล้านบาท เป็นครั้งแรกในรอบ 8 ปี โดยขาดดุลสูงสุดกับจีน 1.3 ล้านล้านบาท และการส่งออกของประเทศไทยปี 2567 เริ่มดีขึ้น ทำให้ดุลการค้ามีการส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นเดือนที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก (กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าเกษตร, 2567)

สรุปสาระสำคัญบทเรียนที่ 1

1. งานอาชีพเกษตรเป็นการทำงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และการประมง เพื่อผลิตอาหาร วัตถุดิบ เส้นใยธรรมชาติ และผลิตผลอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งการอุปโภคและบริโภคหรือจำหน่ายให้เกิดรายได้
2. งานอาชีพเกษตรมีความสำคัญต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องเป็นฐานของอาชีพอื่นๆ เช่น พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม คมนาคม และขนส่งสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ผลผลิตทางการเกษตรส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศเพื่อนำเงินตราจากต่างประเทศมาเป็นรายได้ของแผ่นดิน เป็นแหล่งสันถนาการและการท่องเที่ยวช่วยรักษาสภาพแวดล้อมและสภาพสมดุลของธรรมชาติ
3. ลักษณะของงานอาชีพเกษตร งานอาชีพเกษตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารและสินค้าจากธรรมชาติ เช่น การทำนา การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการทำป่าไม้ มักเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ และแสงแดด เพื่อการเพาะปลูกและผลิตผลต่างๆ งานเกษตรต้องการความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและเทคนิคการเพาะปลูก การจัดการดิน และการควบคุมโรคพืชและสัตว์ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน โดยเกษตรกรสามารถทำได้ทั้งในระดับครัวเรือนและเชิงพาณิชย์

ใบงาน

ใบงานที่ 1

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร

ชื่อ-สกุลสาขา/ชั้น/กลุ่ม.....
 ปฏิบัติวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....ชั่วโมง กำหนด ☐ ส่งงาน ☐ นำเสนองาน

■ ผลลัพธ์การเรียนรู้การปฏิบัติงาน

เห็นความสำคัญของงานอาชีพเกษตร สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาอาชีพในอนาคต

■ สมรรถนะการปฏิบัติงาน

บอกความหมายของงานอาชีพเกษตร บอกและนำเสนอความสำคัญของงานอาชีพเกษตร แสดงความรู้เกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพเกษตรได้

■ สาระสำคัญ

งานอาชีพเกษตร ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการเกษตรแบบผสมผสาน งานอาชีพเกษตรมีความสำคัญมาก เป็นการผลิตอาหารไว้สำหรับบริโภค สร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แต่การประกอบอาชีพเกษตรมีข้อจำกัดและความเสี่ยงหลายประการ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการจึงต้องเรียนรู้และมีทักษะ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนำมาพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม มีความขยัน อดทน มีความรับผิดชอบ จึงจะทำให้งานอาชีพเกษตรประสบความสำเร็จ

■ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นำเสนอความหมายและความสำคัญของงานอาชีพเกษตรได้
2. เขียนอธิบายลักษณะของงานอาชีพเกษตรได้
3. บอกข้อจำกัดและความเสี่ยงในการประกอบอาชีพเกษตรได้
4. ค้นคว้าและนำเสนอความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในพัฒนาอาชีพเกษตรได้
5. มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตร
6. มีความอดทน
7. มีความรับผิดชอบ

■ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์

1. หนังสือเรียนวิชาความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตร
2. อินเทอร์เน็ต
3. สมุดงาน/ปากกา

■ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ศึกษาเรื่องความหมายของงานอาชีพเกษตร 1 คน ความสำคัญของงานอาชีพเกษตร 1 คน ลักษณะของงานอาชีพเกษตร 1 คน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพเกษตร 1 คน และข้อจำกัดและความเสี่ยงในการประกอบอาชีพเกษตร 1 คน
2. ให้คนที่ได้ชื่อเรื่องเดียวกันในแต่ละกลุ่มแยกย้ายไปศึกษาในหัวข้อเดียวกันร่วมกัน เรียกว่ากลุ่ม Expert ให้เวลา 15 นาที ค้นคว้าหาข้อมูลที่ได้รับมอบหมายจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ระดมสมองวิเคราะห์ข้อมูลและบันทึกลงในสมุด จากนั้นให้แยกย้ายไปอยู่ในกลุ่ม Home
3. ในกลุ่ม Home ให้แต่ละคนที่เรียนรู้ร่วมกันจากกลุ่ม Expert อธิบายสิ่งที่ได้ศึกษามาโดยให้เล่าคนละ 10 นาที โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ
4. มอบหมายให้แต่ละกลุ่มฝึกกิจกรรมร่วมกัน และรายงานหน้าชั้นเรียน

■ คำถามหลังการปฏิบัติงาน

1. สืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ใด
2. ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสืบค้นข้อมูลและระดมสมองวิเคราะห์ข้อมูล
3. สื่อที่จะนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

■ สรุปผลการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....